

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

7. aprill 2016(*)

Eelotsusetaotlus – Tolliliit ja ühine tollitariifistik – Ühenduse tolliseadustik – Tariifsed soodustused – Määrus (EMÜ) nr 2454/93 – Artikli 74 lõige 1 – Soodustatud riigist pärinevad tooted – Vedu – Kaubasaadetis, mis koosneb üksteisega segatud palmituuma toorõli kogustest, mis pärinevad mitmest riigist, kellele kohaldatakse sama sooduskohtlemist

Kohtuasjas C-294/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Finanzgericht Hamburgi (Hamburgi maksukohus, Saksamaa) 8. mai 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 16. juunil 2014, menetluses

ADM Hamburg AG

versus

Hauptzollamt Hamburg-Stadt,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: kolmanda koja president L. Bay Larsen (ettekandja) neljanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal ja K. Jürimäe,

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: ametnik V. Tourrès,

arvestades kirjalikus menetluses ja 11. juuni 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- ADM Hamburg AG, esindajad: *Rechtsanwalt* H.-J. Prieß ja *Rechtsanwalt* R. Stein,
- Hauptzollamt Hamburg-Stadt, esindaja: J. Thaler,
- Euroopa Komisjon, esindajad: L. Groenfeldt ja B.-R. Killmann,

olles 10 septembri 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 253, lk 1; ELT eriväljaanne 02/06, lk 3), muudetud komisjoni 18. novembri 2010. aasta määrusega (EL) nr 1063/2010 (ELT L 307, lk 1), (edaspidi „määrus nr 2454/93“) artiklit 74.

2 Taotlus esitati ADM Hamburg AG (edaspidi „ADM Hamburg“) ja Hauptzollamt Hamburg-Stadti (Hamburgi linna peatolliamet, edaspidi „tolliamet“) vahelises kohtuvaidluses palmituuma toorõli kaubasaadetistega seotud imporditollimaksuotsuse seaduslikkuse üle.

Õiguslik raamistik

Määrus nr 2454/93

3 Määruse nr 2454/93 artiklis 72 on ette nähtud:

„Järgmisi tooteid käsitatakse soodustatud riigist pärit toodetena:

- a) täielikult asjaomases riigis artikli 75 tähenduses saadud või toodetud tooted;
- b) asjaomases riigis saadud tooted, milles on kasutatud materjale, mis ei ole täielikult seal saadud või toodetud, tingimusel et need on läbinud piisava töö või töötamise artikli 76 tähenduses.“

4 Kõnealuse määruse artikli 74 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Euroopa Liitu vabasse ringlusse lubamiseks deklareeritud tooted on samad tooted, mis eksporditi sellest soodustatud riigist, kust nad pärinevad. Tooteid ei ole enne nende vabasse ringlusse lubamiseks deklareerimist muudetud ega muundatud ning nad ei ole läbinud ühtegi muud toimingut kui need, mida on vaja toodete hea seisundi säilitamiseks. Toodete või kaubasaadetiste ladustamine ja osadeks jagamine on lubatud, kui selle eest vastutab eksportija või kaupade järgmine valdaja ning tooted jäävad transiidiriigis/transiidiriikides tollijärelevalve alla.

2. Lõike 1 tingimused loetakse täidetuks, kui tolliasutustel ei ole alust selles kahelda; sellisel juhul võivad tolliasutused paluda deklarandil nõuete täitmist mis tahes viisil tõendada, sealhulgas selliste lepinguliste veodokumentidega nagu veokiri või konkreetsete tõenditega, mis põhinevad pakendite märgistamisel või nummerdamisel, või kaupadega seotud mis tahes muude tõenditega.“

5 Nimetatud määruse artikli 97/ lõiked 1 ja 2 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Päritolusertifikaatide vorm A (näidis on esitatud lisas 17) väljastatakse eksportija või tema volitatud esindaja kirjalikul taotlusel koos mis tahes asjakohaste dokumentidega, mis tõendavad, et eksporditavad tooted vastavad päritolusertifikaadi vorm A väljastamise tingimustele.

2. Sertifikaat antakse eksportijale niipea, kui eksport on toimunud või tagatud. Siiski võib päritolusertifikaadi vorm A erandkorras välja anda pärast sellega hõlmatud toodete eksporti, kui:

- a) seda ei antud ekspordi ajal välja eksimuse, tahtmatu tegevusetuse või muude eriliste asjaolude tõttu või
- b) kui pädevatele valitsusasutustele on tõestatud, et päritolusertifikaadi vorm A anti välja, kuid tehnilistel põhjustel seda importimisel ei aktsepteeritud.“

6 Sama määruse artikli 97*n* lõikes 1 on sätestatud:

„Päritolusertifikaadid vorm A või arvedeklaratsioonid esitatakse impordiliikmesriigi tolliasutustele kooskõlas tollideklaratsioonide hõlmavate protseduuridega.“

Määrus (EÜ) nr 732/2008

7 Nõukogu 22. juuli 2008. aasta määruse (EÜ) nr 732/2008, millega kohaldatakse üldiste tariifsete soodustuste kava ajavahemikus 1. jaanuar 2009 kuni 31. detsember 2011 ja millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 552/97, (EÜ) nr 1933/2006 ja komisjoni määrusi (EÜ) nr 1100/2006 ja (EÜ) nr 964/2007 (ELT L 211, lk 1), põhjendused 6 ja 9 on sõnastatud järgmiselt:

„(6) Üldine kord peaks olema kindlustatud kõigile neile soodustatud riikidele, mida Maailmapank pole klassifitseerinud kõrge sissetulekuga riigiks ja mille eksport ei ole piisavalt mitmekesine.

[...]

(9) Sellised soodustused on kavandatud eesmärgiga aidata kaasa edasisele majanduskasvule, et seeläbi rahuldada säästva arengu vajadusi. Seetõttu on kõnealuse korra alusel soodustatud riikide jaoks peatatud väärtuselised tollimaksud ja ka koguselised tollimaksud, v.a kui neid kohaldatakse koos väärtuseliste tollimaksudega.“

8 Nimetatud määruse artikli 5 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Käesoleva määrusega ette nähtud tariifseid soodustusi kohaldatakse selliste toodete impordi suhtes, mis on hõlmatud nende soodustatud päritoluriigis kohaldatava korraga.

2. Eeskirjad päritolustaatusega toodete mõiste määratluse ning sellega seotud menetluste ja halduskoostöö meetodite kohta artikli 1 lõikes 2 osutatud korra kohaldamiseks on sätestatud määruses [nr 2454/93].“

Määrus nr 1063/2010

9 Määrusega nr 1063/2010 konsolideeriti käesolevas põhikohtuasjas asjakohased määruse nr 2454/93 sätted.

10 Määruse nr 1063/2010 põhjendused 3 ja 16 on sõnastatud järgmiselt:

„(3) Doha arengukava läbirääkimistega seoses on tunnistatud vajadust integreerida arenguriigid paremini maailmamajandusse, eelkõige parandades juurdepääsu arenenud riikide turgudele.

Seepärast tuleks sooduspäritolureegleid lihtsustada ja muuta neid vajaduse korral vähem rangeks nii, et soodustatud riigi toodete puhul oleks antud soodustustest ka tegelikult võimalik kasu saada.

[...]

(16) [...]

Praeguste reeglite kohaselt tuleb esitada tõendid kauba otseveo kohta Euroopa Liitu, mida on tihti raske hankida. Selle nõude tõttu ei saadud mõnede kehtivate päritolutõenditega kaupade puhul soodustusest tegelikkuses kasu. Seepärast on asjakohane kehtestada uus, lihtsam ja paindlikum reegel, mille kohaselt Euroopa Liitu vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni alusel tollile

esitatud kaubad peavad olema needsamad, mis soodustatud riigist eksporditi, ning neid ei ole teel mingil moel muudetud ega töödeldud.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

11 ADM Hamburg importis 11. augustil 2011 liidus vabasse ringlusse lubamiseks Saksamaale mitu Colombiast, Panamast, Costa Ricast ja Ecuadorist pärinevat palmituuma toorõli kaubasaadetist. Need neli riiki, mis on arengumaad ning mis saavad määrusega nr 732/2008 kehtestatud üldiste tariifsete soodustuste kava raames liidu antavaid soodustusi (edaspidi „GSP riigid“), esitasid kõnealuste erinevate kaubasaadetiste kohta päritolusertifikaadid vorm A.

12 Veol Euroopa Liitu lastiti palmituuma õli kaubalaeva erinevatesse tsisternidesse. Kolme tsisterni lastiti ja neis veeti eraldi kolmest põhikohtuasjas kõne all olevast GSP riigist pärit saadetisi. Neljandasse tsisterni segas ADM Hamburg kõigist neljast põhikohtuasjas käsitletavast GSP riigist pärinevatest saadetistest pärit õli.

13 Kui kaup oli saabunud Saksamaale, esitas ADM Hamburg päritolusertifikaadid vorm A, nõudes kogu kaubalaeva palmituuma õli lasti impordi suhtes sooduskorra kohaldamist vastavalt üldiste tariifsete soodustuste kavale.

14 Tolliamet määras 8. detsembri 2011. aasta otsusega kindlaks imporditollimaksu, võimaldamata neljandas tsisternis ladustatud õlide segust koosnevale kaubasaadetise osale sooduskohtlemist, ning otsustas määrata selle osa suhtes täismääras imporditollimaksu.

15 Vaide rahuldamata jätmise järel esitas ADM Hamburg Finanzgericht Hamburgile (Hamburgi maksukohus) kaebuse, milles nõudis 8. detsembri 2011. aasta imporditollimaksuotsuse tühistamist.

16 Oma kaebuse põhjenduseks väidab ADM Hamburg eelkõige, et õlide koos ladustamine veo eesmärgil ei avalda päritolule mõju, kuid tolliamet leiab, et tariifset sooduskohtlemist saab kohaldada vaid kaubale, mille suhtes on tõendatud, et seda ei ole muudetud – käesoleval juhul aga ei ole see nii.

17 Neil asjaoludel otsustas Finanzgericht Hamburg (Hamburgi maksukohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas sellises olukorras nagu käesolevas asjas, kus teatavaid palmituuma toorõli koguseid ei eksporditud ega toodud Euroopa Liitu üldiste tariifsete soodustuste kavaga hõlmatud ekspordiriikidest, kust need pärinevad, üksteisest füüsiliselt eraldatult, vaid paigutati eksportimisel kaubalaeva ühte tsisterni ja toodi selles tsisternis üksteisega segatult Euroopa Liitu ? kusjuures saab välistada, et nende toodete veol kuni nende vabasse ringlusse lubamiseni on kaubalaeva tsisterni sattunud muid tooteid ja eelkõige neid tooteid, millele soodustus ei laiene ?, on täidetud määruse nr 2454/93 artikli 74 lõike 1 esimese lause koosseisu tingimus, mille kohaselt Euroopa Liitu vabasse ringlusse lubamiseks deklareeritud tooted peavad olema needsamad tooted, mis eksporditi sellest soodustatud riigist, kust need pärinevad?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

18 Oma küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 2454/93 artikli 74 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, kus esitati kehtivad päritolusertifikaadid, võib tunnustada palmituuma toorõli kaubasaadetiste sooduspäritolu määrusega nr 732/2008 kehtestatud üldiste tariifsete soodustuste kava tähenduses ka siis, kui kaubad olid nende veol Euroopa Liitu kaubalaeva tsisternis segatud, juhul kui saab

väljastada, et sellesse tsisterni on lisatud muid tooteid ja eelkõige neid tooteid, millele sooduskord ei laiene.

19 Määruse nr 2454/93 artikli 74 lõikes 1 nõutakse nimelt esiteks, et Euroopa Liitu vabasse ringlusse lubamiseks deklareeritud tooted oleks samad tooted, mis eksporditi sellest soodustatud riigist, kust nad pärinevad, ning teiseks, et tooteid ei oleks enne nende vabasse ringlusse lubamiseks deklareerimist muudetud ega muundatud ning need tooted ei oleks läbinud ühtegi muud toimingut kui need, mida on vaja toodete hea seisundi säilitamiseks.

20 Seoses sellega tuleb märkida, et eelotsusetaotlusest nähtub, et põhikohtuasjas käsitletavat toodet on täielikult asendatavad ning neil on samad omadused. Seega ei muuda toodete segamine nende veol kõnealuste toodete olemust.

21 Lisaks on selge, et kõigil põhikohtuasjas kõne all olevatel palmituuma toorõli kaubasaadetistel on kehtivad sooduspäritolu sertifikaadid. Järelikult kuuluvad need kaubasaadetised põhimõtteliselt sama tariifikorra alla.

22 Peale selle ilmneb eelotsusetaotluse esitanud kohtu sedastustest, et väljastada võib selle, et kaubalaeva neljandas tsisternis sisalduvale kõigist neljast asjaomase GSP riigist pärinevatest saadetistest pärit õlide segule on lisatud muid, teistsuguse tariifikorra alla kuuluvaid tooteid.

23 Seega ei saa asjaolu, et tooteid, millel on sellised omadused nagu põhikohtuasjas kõne all olevatel palmituuma toorõli kaubasaadetistel, on nende veol Euroopa Liitu kaubalaeva tsisternis segatud, iseenesest tähendada, et kõnealused tooted ei ole sellest soodustatud riigist eksporditud tooted, millest pärinevaks neid loetakse.

24 Et teha kindlaks, kas määruse nr 2454/93 artikli 74 lõikes 1 kehtestatud nõuded on täidetud, tuleb selgeks teha, kas niisuguste toodete segamine, millel on sellised omadused nagu põhikohtuasjas kõne all olevatel palmituuma toorõli kaubasaadetistel, kujutab endast muutmist, muundamist või toimingut selle sätte tähenduses.

25 Seoses sellega olgu märgitud, et pelk kõnealuse sätte teise lause sõnastus ei võimalda üheselt kindlaks teha terminite „muutmine“, „muundamine“ ja „toiming“ tähendust.

26 Peale selle tuleb tõdeda, et määrus nr 2454/93 ei sisalda nende terminite määratlust.

27 Olgu aga meenutatud, et kui liidu õiguse sätte sõnastus ei ole selge, siis tuleb arvestada nii selle sätte konteksti kui ka sellega taotletavaid eesmärgi (kohtuotsus PPG ja SNF vs. ECHA, C-625/11 P, EU:C:2013:594, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

28 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 24 ja 25, paikneb määruse nr 2454/93 artikkel 74 selle määruse I osa IV jaotise II peatükis, mis käsitleb sooduspäritolu. Täpsemalt kuulub see säte I jao II alajakku, milles käsitletakse mõiste „päritolustaatusega tooted“ – see tähendab GSP riikidest pärit tooted – määratlust.

29 Seega tuleb nimetatud sätte sõnastust ja konteksti arvesse võttes sedastada, et selle peaeesmärk on tagada, et vabasse ringlusse lubamiseks deklareeritud tooted oleks tegelikult GSP riikidest, mitte kolmandatest riikidest pärinevad tooted.

30 Neil asjaoludel ei saa mitme GSP riikidest pärineva toote segamist vedamise ajal – mis ei muuda nende toodete olemust ega tekita nende päritolu suhtes ebakindlust – lugeda muutmiseks, muundamiseks ega toimuks, mis väljastaks nende toodete päritolu tunnustamise raamistikus, mis on kehtestatud eelkõige määruse nr 2454/93 artikli 74 lõikega 1.

31 Lisaks ilmneb määruse nr 1063/2010 põhjendustest 3 ja 16, et selle määrusega läbi viidud üldiste soodustuste kava reformi eesmärk on sooduspäritolureegleid lihtsustada ja muuta neid vajaduse korral vähem rangeks nii, et soodustatud riigi toodete puhul oleks antud soodustustest ka tegelikult võimalik kasu saada.

32 Konkreetsemalt määruse nr 2454/93 artikli 74 kohta tuleneb määruse nr 1063/2010 põhjendusest 16, et viimati nimetatud määruse eesmärk on kehtestada määruses nr 2454/93 uus lihtsam ja paindlikum reegel, mis asendab varasema reegli, mille kohaldamise tõttu oli mõni kehtiva päritolutõendiga kaup tariifse sooduskorra kohaldamisalast välistatud.

33 Pealegi, nagu on märgitud määruse nr 732/2008 põhjenduses 9, on selliste sooduskordade nagu nimetatud määrusega kehtestatud üldiste tariifsete soodustuste kava eesmärk aidata kaasa edasisele majanduskasvule, et seeläbi rahuldada säästva arengu vajadusi.

34 Neil asjaoludel ei saa määruse nr 2454/93 artikli 74 lõiget 1 tõlgendada nii, et see välistab selliste toodete nagu põhikohtuasjas käsitletavate päritolu tunnustamise üksnes põhjusel, et neid on omavahel segatud, kuigi selle segu valmistamine ei ole takistanud pädevaid asutusi veendumast, et eksporditud tooted pärinevad tõepoolest GSP riigist.

35 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 2454/93 artikli 74 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, kus esitati kehtivad päritolusertifikaadid, võib tunnustada palmituuma toorõli kaubasaadetiste sooduspäritolu määrusega nr 732/2008 kehtestatud üldiste soodustuste süsteemi tähenduses ka siis, kui kaubad olid nende veol Euroopa Liitu kaubalaeva tsisternis segatud, juhul kui saab välistada, et sellesse tsisterni on lisatud muid tooteid, eelkõige neid tooteid, millele sooduskord ei laiene.

Kohtukulud

36 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

Komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (muudetud komisjoni 18. novembri 2010. aasta määrusega (EL) nr 1063/2010), artikli 74 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, kus esitati kehtivad päritolusertifikaadid, võib tunnustada palmituuma toorõli kaubasaadetiste sooduspäritolu nõukogu 22. juuli 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 732/2008, millega kohaldatakse üldiste tariifsete soodustuste kava ajavahemikus 1. jaanuar 2009 kuni 31. detsember 2011 ja millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 552/97, (EÜ) nr 1933/2006 ja komisjoni määrusi (EÜ) nr 1100/2006 ja (EÜ) nr 964/2007, kehtestatud üldiste soodustuste süsteemi tähenduses ka siis, kui kaubad olid nende veol Euroopa Liitu kaubalaeva tsisternis segatud, juhul kui saab välistada, et sellesse tsisterni on lisatud muid tooteid, eelkõige neid tooteid, millele sooduskord ei laiene.

Allkirjad

* Kohtumenetluse keel: saksa.